

1. INTRODUCCIÓ

1.1. OBJECTIUS

Per tal de col·laborar amb els ajuntaments en l'aclariment dels dubtes que es poden presentar en la gestió dels camins, el Consell de Mallorca elabora el catàleg de camins dels diferents termes municipals, amb els següents objectius:

- Recopilar la documentació existent sobre els camins, que permeti aclarir la titularitat dels mateixos.

- Recollir informació sobre l'estat actual de cada un dels camins, amb especial incidència en els aspectes tipològics, constructius, etc.

- Sistematitzar la informació, de tal manera que aquesta sigui aprofitable per a l'elaboració del planejament urbanístic i de l'Inventari de Béns d'Entitats Locals.

Tot i l'esforç realitzat en la recerca de documentació que defineixi la titularitat dels camins, el catàleg s'ha de considerar com un document obert a l'aportació de noves dades documentals que ajudin a aclarir encara més aquesta titularitat.

1.2. CONSIDERACIONS JURÍDIQUES

1.2.1. LA PROPIETAT DELS CAMINS PÚBLICS

Definició

A l'hora de parlar de la propietat dels camins públics ens hem de remetre als articles 344 del Codi Civil i 74.1 del Text refós de Règim Local:

Art. 344 del Codi Civil: "Son bienes de uso público, en las provincias y los pueblos los caminos provinciales y los vecinales, las plazas, calles, fuentes y aguas públicas de servicio general, costeadas por los mismos pueblos o provincias".

Art. 74.1 del Text Refós de Règim Local: "Son bienes de uso público local, los caminos y carreteras, plazas, calles, paseos, parques, aguas, fuentes, canales, puentes y demás obras públicas de aprovechamiento o utilización generales cuya conservación y policía sean de la competencia de la Entidad Local".

Aquests dos articles defineixen els camins públics quan tenen un ús públic o general i són competència de l'Entitat Local, o hi ha hagut una intervenció d'aquesta entitat exercitant les funcions de conservació i policia dels mateixos. D'aquests dos elements, el més important és l'ús públic, en aquest sentit podem citar la sentència del TS. de 3 de juliol de 1961 (art. 2.984). "*Para que un camino rural sea de dominio público no es necesario que tal vía tenga, por su origen y condiciones de sostenimiento las características de una obra pública, a la que haya de aplicar la especial legislación sobre carreteras o caminos vecinales; se ha probado el uso público inmemorial, y no se justifica el carácter o condición de privado*". També és evident que dins aquesta definició de l'article 344 del C.C. també hi entren aquells camins de muntanya o rurals, sempre i quan es donin les circumstàncies esmentades anteriorment: ús públic i que la seva conservació sigui competència de l'Administració (Sentència del TS. de 9 de juliol de 1981, art. 3241).

1.2.2. RÈGIM JURÍDIC DELS CAMINS PÚBLICS

Els camins com a béns d'ús públic són: inalienables, inembargables e imprescriptibles (art. 80 de la LBRL).

D'aquests tres elements el que ara més ens interessa, pel que fa als camins, és el fet de la imprescriptibilitat, ja que evita que els propietaris confrontants pel fet de tancar el camí durant un determinat temps pugui arribar a adquirir la seva propietat per prescripció adquisitiva (usucapió). L'única excepció a tal afirmació seria l'aplicació de l'article 8.5 de l'antic REGLAMENT DE BÉNS DE L'ANY 1955, article que preveu una desafectació tàcita d'un bé com d'ús públic pel transcurs de 25 anys, i que per tant a partir de tal data, es podria usucapir. Però el cert és que la dubtosa constitucionalitat d'aquest article - que de fet va en contra del que deia l'antiga Llei de Règim Local de l'any 1955 -, juntament amb la seva derogació pel nou reglament de BÉNS de l'any 1986, i així com, els llargs terminis que estableix, el fan pràcticament inaplicable.

1.2.3. ACCÉS AL REGISTRE DE LA PROPIETAT

L'article 5 del Reglament hipotecari, de conformitat amb la modificació realitzada per l'article primer del Reial decret 1867/1998 de 4 de setembre, estableix: *"Los bienes inmuebles de dominio público también podrán ser objeto de inscripción, conforme a su legislación especial."*

L'article 85 del Reial decret legislatiu 781/1986, de 18 d'abril, que aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local (TRRL) estableix que: *"Las Entidades locales deberán inscribir en el Registro de la Propiedad sus bienes inmuebles y derechos reales..."*;

Els apartats 1 i 2 de l'article 133 de la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears (LMRLIB) disposen respectivament:

"1. Els ens locals han d'inscriure en el Registre de la Propietat els seus béns immobles i drets reals, conformement al que disposa la legislació hipotecària."

"2. Són exempts d'inscripció els béns de domini públic d'ús comú general."

De conformitat amb la disposició final setena del TRRL, el seu article 85 no té caràcter bàsic, la qual cosa vol dir que allò establert a l'article 133.2 de la LMRLIB serà d'aplicació preferent i que, per tant, no serà obligatori inscriure al Registre de la Propietat els camins de domini públic que siguin definits com d'ús comú general de conformitat amb allò establert a l'article 143 LMRLIB i, amb caràcter supletori, a l'article 85 de la Llei 33/2003, de 3 de novembre, del patrimoni de les administracions públiques.

1.2.4. INVENTARI DE BÉNS DE LES CORPORACIONS LOCALS

Aquest control sobre els camins pot venir per incorporar-los a l'INVENTARI DE BÉNS DE LES ENTITATS LOCALS, inventari obligatori (art 17. del Reglament de Béns de les Entitats Locals (RBEL) i regulat, bàsicament a l'article 20.G de l'esmentat text, pel que fa als camins:

20 g) *“Tratándose de vías públicas, en el inventario deberán constar los datos necesarios para su individualización, con especial referencia a sus límites, longitud y anchura”.*

Al respecte hem d'esmentar que:

a) Estam davant un inventari purament administratiu. Serveix a la pròpia Corporació pel control del seus BÉNS, per tant, la seva inscripció no és constitutiva. No essent necessari, ni tampoc és regulat, cap tràmit d'informació pública per a procedir a inventariar un bé que, ja de fet, pertany a l'Administració.

b) No té un suport físic determinat. Per la qual cosa és possible incorporar plànols, que en el cas dels camins, informarien clarament del seu recorregut i partions. Inventariar un camí sense establir clarament per on passa no és massa efectiu, i més en els casos d'alguns camins rurals que es poden fer desaparèixer amb certa facilitat. De tota manera en el cas de què algun colindant no estigui d'acord amb el traçat del camí, pot reclamar a l'Administració que realitzi la delimitació o fitació (art. 56 del RBEL). També s'ha de dir que la fitació no és un requisit previ per inventariar un bé immoble com són els camins, en aquest sentit tenim la sentència del TS de 28 de abril de 1989: *“El deslinde no es requisito previo para el acto de inclusión en el inventario”.*

c) El títol d'atribució del camí a la Corporació Municipal pot ésser la Llei (art. 609 del Codi Civil i 10 del RBEL), i en aquest cas, serien d'aplicació els citats articles 344 del Codi Civil i 74.1 del TRRL.

Per tant, quan ens trobem davant un camí que ha estat obert al públic i ha tingut un ús general des de temps immemorial, podem presumir que estam davant un camí públic. Si a més tenim constància de què l'Administració ha intervingut sobre ell, es reforça més la propietat pública del camí, encara que com ja hem dit, aquest darrer element no és tan decisiu com l'ús públic del camí i que estigui obert al públic.

1.2.5. L'EXPEDIENT D'INVESTIGACIÓ

Si la Corporació té dubtes sobre la titularitat d'un camí, abans d'inscriure'l també pot iniciar l'expedient d'investigació (Art. 45 i següents del Reglament de BÉNS Locals.). Aquest procediment d'investigació és una bona eina per a poder determinar els drets que els confrontants tenen sobre el camí, ja que se'ls pot requerir perquè aportin els documents, o més elements de prova, sobre els quals fonamenten els seus drets. (art. 49, 50 i 51 del RBEL).

Si la resolució de la investigació, previ informe del Secretari de l'Ajuntament, és favorable a la consideració de públic del bé s'ha de procedir a la seva taxació e inclusió a l'Inventari de BÉNS Municipals.

1.2.6. LA RECUPERACIÓ D'OFICI (ART. 70 I 71 RBEL)

Art. 70.1: *"Las Corporaciones Locales podrán recobrar por sí la tenencia de sus bienes de dominio público en cualquier tiempo".*

Art. 71.1: *"El procedimiento para la recuperación de la posesión podrá iniciarse a través de las formas previstas en el art. 46".*

2. *"La recuperación en vía administrativa requerirá acuerdo previo de la Corporación, al que se acompañarán los documentos acreditativos de la posesión, salvo que se tratare de usurpaciones recientes".*

3. *"Este privilegio habilita a las Corporaciones locales para que utilicen todos los medios compulsorios legalmente admitidos, sin perjuicio de que si los hechos urbanísticos tienen apariencia de delito se pongan en conocimiento de la autoridad judicial".*

Aquests articles regulen un instrument molt útil per a la defensa dels camins públics, tal qual és la recuperació d'ofici per part de la pròpia Administració. Hem de significar que el que es recupera és la possessió del camí, sense cap tipus de pronunciament sobre la seva propietat. Amb aquest expedient l'Administració d'ofici, sense necessitat d'acudir als tribunals, com han de fer els particulars, pot remoure tancaments de camins efectuats pels confrontants. A més en el cas dels camins, com estam davant un bé d'ús públic, pot exercitar aquesta facultat en qualsevol moment, encara que faci més d'un any que s'ha produït el tancament. També s'ha d'advertir que quant més temps es deixi passar, més probabilitats hi ha de què no prosperi aquesta recuperació d'ofici, ja que es pot arribar a entendre que l'administració ha consentit amb aquesta situació de tancament, i per tant es veu privada d'aquesta prerrogativa tan privilegiada.

1.3. METODOLOGIA

L'estudi es centra en la xarxa viària rural de Montuïri, de la qual s'exclouen les carreteres, competència del Consell de Mallorca, les àrees urbanes i els nuclis rurals.

S'inclouen en aquest catàleg:

- Els camins que apareixen documentats als arxius consultats.
- Els camins que destaquen per les seves característiques constructives, tals com l'empedrat, la presència d'escopidors, ratlletes, cadena, clavegueres, escalons, pedres passadores i ponts, marges, parets, paretons, etc.
- Els camins que formen part de rutes excursionistes clàssiques i així apareixen a la bibliografia especialitzada.

El treball es realitza seguint el següent esquema:

- Recopilació documental (arxivística, bibliogràfica i cartogràfica).
- Treball de camp, amb recorregut sistemàtic dels camins, realitzat amb l'ajuda del GPS i la fotografia aèria.
- Redacció de les fitxes dels camins, amb la transcripció de les dades recollides en els punts anteriors.
- Elaboració de la cartografia, amb digitalització dels camins sobre el Mapa Topogràfic Balear, escala 1/5.000 (COPOT, 1994).
- Redacció de les conclusions.

Una vegada finalitzat, el catàleg es presenta estructurat en cinc capítols:

1. Introducció

Conté una exposició de les consideracions jurídiques sobre els camins rurals i la legislació que els afecta, en especial la que fa referència a la propietat dels camins i el seu règim jurídic.

També es descriuen els eixos bàsics de la metodologia emprada per elaborar el catàleg i els criteris seguits a l'hora d'incloure els camins.

2. Fonts consultades

En aquest apartat es fa una enumeració de la documentació arxivística localitzada, amb la font i signatura corresponent, i es relaciona la bibliografia i cartografia consultades.

3. Fitxes dels camins inventariats

La informació recollida de cada camí es troba en aquest apartat, que conté les següents dades:

- Número i nom del camí: el primer es correspon amb el lloc que ocupa dins el catàleg, mentre que el nom reflecteix la denominació tradicional o la que apareix a la documentació.
- Localització: s'especifica el municipi d'estudi, els fulls del mapa 1/5.000 on es troba el camí, l'inici i el final, i la longitud total.
- Documentació localitzada: es cita el tipus de documents localitzats, que poden fer referència a camí veïnal, camí públic, camí en el qual s'han realitzat obres per part de l'administració, etc.
- Senyalització: assenyalat la presència de fites, pintades, indicadors i panells. Igualment indica el tipus de delimitació lateral (reixes i/o parets).

- Limitacions de pas: es fa constar l'existència de cartells de prohibició de pas per accedir al camí, i la presència de barreres tancades i/o cadenes presents en el moment de la visita (de desembre de 2009 a juliol 2010).
- Observacions: indica si el camí presenta interès excursionista o si hi ha altres dades rellevants de caràcter general.
- Recomanacions: resumeix les conclusions del catàleg.
- Trams: s'assenyala l'inici i final dels trams en què s'ha dividit el camí i per a cada un d'ells es recullen les següents dades:
 - Tipologia: per la seva amplada i grau d'elaboració es diferencien pistes, camins de carro, camins de ferradura i tiranys.
 - Tipus de ferm: s'especifica si és asfalt, formigó, grava, macadam, terra o empedrat. L'apartat d'amplada assenyala l'amplada mínima del camí i també l'amplada màxima, si aquesta és considerablement major. Així mateix s'indica la longitud total del tram.
 - Seguiment: engloba el nivell de dificultat que presenta (sense problemes, fàcil, regular i difícil). L'estat del camí s'estableix segons l'estat del ferm, dels marges i les parets, així com l'existència de vegetació i altres obstacles que puguin impedir el trànsit (bo, regular o dolent). També s'especifica si el camí presenta interès constructiu o no.
 - Elements constructius: s'indica la presència d'escalons, ratlletes, cadenes, marges de subjecció, parets, paretons, escopidors, clavegueres, pedres passadores, guals empedrats, pujadors i ponts.
- Els tres darrers apartats de la fitxa recullen les fonts consultades per a fer l'estudi: la documentació arxivística inclou una transcripció dels principals documents localitzats, l'arxiu on es troba dipositat i la seva signatura; a la documentació bibliogràfica s'enumeren les cites aparegudes a les publicacions consultades; finalment, a la cartografia on apareix el camí es relacionen els mapes històrics, militars, cadastrals, i altres on podem observar el traçat del camí.
- La fitxa es completa amb un mapa orientatiu per facilitar la localització del camí catalogat.

4. Conclusions

En base a la documentació localitzada i d'acord amb el treball de camp realitzat, es fan les següents recomanacions: la inclusió a l'Inventari de béns municipals dels camins que apareixen explícitament com a públics o en els que l'Administració ha intervingut al llarg del temps; l'obertura d'un expedient d'investigació per aquells casos en què existeixen indicis d'una possible titularitat pública però la documentació no és prou aclaridora; i la protecció dels camins que presenten elements (ferm, parets, etc.) amb interès constructiu.

5. Annex cartogràfic

La cartografia elaborada inclou el traçat de cada un dels camins catalogats a escala 1/5.000 i els mapes temàtics a escala 1/25.000 que agrupen els camins catalogats, els documentats, els camins amb interès constructiu i els que formen part de les rutes excursionistes.

1.3.1. RELACIÓ DE CAMINS DOCUMENTATS NO LOCALITZATS

Es tracta d'aquells camins que apareixen a la documentació i que no ha estat possible identificar. En alguns casos existeix la possibilitat que es localitzin actualment dins sòl urbà, mentre que en els altres casos, ni la documentació, ni el treball de camp, ni les fonts orals consultades, han permès aclarir el traçat del camí.

Els camins que s'inclouen dins aquest grup són:

Camí de Son Menera de la Cigonya

El 25 d'agost de 1801 Joana Maria Escarrer denuncia posseir quatre quarterades de Son Menera de la Cigonya, que "... Linda con camino por el qual se va a la villa de Porreras, con otro camino llamado Son Manera de la Sagoña, con tierras del Honor Arnaldo Manera, con tierras de Miguel Valls alias Palou, con tierras de las mismas pertenencias del Honor Rafael Manera del Ullastrar ..." (ARM. ERC 984).

El 24 juliol de 1806 Joan Maria Escarrer registrava una peça de terra de quatre quarterades de la finca Son Menera de la Cigonya, que "... Linda con el camino por el qual se va a la villa de Porreras, con camino llamado de Son Manera de la Sagoña, con tierras del Honor Arnaldo Manera, con la de Miguel Valls alias Palao, y con la del Honor Rafael Manera del Hullastrar ..." (AMR. ECR 985).

El 12 de gener de 1817 Bartomeu Escarrer denunciava posseir quatre quarterades de terra a Son Menera, que "... Linda con camino que va a Porreres, con otro camino llamado son Manera de la Sagoña, con tierras del Honor Arnaldo Manera, con tierras de Miguel Valls alias Palau y con la del Honor Rafael Manera de Hullastrar ..." (ARM. ECR 986).

Camí de la Cigonya

El 22 de febrer de 1846 Llorenç Borel establia a Mateu Sastre una quarterada i 48 destres de terra de Son Miró, "... Lindan con camino de establecedores llamado de la Sigoña y con camino RI ..." (ARM. CH 447).

Camí de ses Quarterades

El 28 d'agost de 1409 Guillem Romanyani establia a Bernat Pol un molí de vent i tros de terra anomenat el clos, "... pront affrontat ex una parte cum camino de les quortarades ..." (ARM. ECR 104).

El 16 de març de 1412 Margalida, vidua d'Arnau Miralles, establia a Miquel Sabater una peça de terra que feia partió "... ex una parte cum camino de les Corterades ..." (ARM. ECR 104).

El 18 de febrer de 1468 Bartomeu i Andreu Picas establien a Guillem Picornell una peça de terra anomenada dels Tors, "... Pront affrontatur ex una parte cum quadam sorte terre Jacobi Vigueta, ex alia parte cum quodam cayrono terre dicti Jacobi Ugueta et cum cayrono Guillermi Mayol, et ex alia parte cum via publica et cum quodam vico dels cortorades ..." (ARM. ECR 106).

El 16 de setembre de 1474 Jaume Salom venia a Antoni Riera una peça de terra amb un cairó afegit que "... Pront affrontatur ex una parte cum honore Bartolomei Manera, et ex alia parte cum camino de quortarades Et ex alia parte cum sorte terre dominena reyes nostris dicte barbare Et ex alia parte cum camino regali dicte parrochie ..." (ARM. ECR 106).

El 22 de novembre de 1488 Antoni Boscha venia a Joan Pol una peça de terra amb cairó afegit que "... Pront affrontatur ex una parte cum petia terre Bartholome Manera, ex una parte cum camino dicto de les quortarades, et ex alia parte cum sorte terre heredum dicti Jacobi Salom, et ex alia parte cum regali ..." (ARM. ECR 106).

Camí de ses Comes

El 23 d'agost de 1435 Guillem Gual venia a Bartomeu Canyelles una peça de terra que feia partió amb "... via publica qua tendit de villa dicte parrochie ad loci dictum de las comes ..." (ARM. ECR 105).

Camí d'en Jaume Mascle

El 27 de setembre de 1791 Joan Rossiñol capbrevava mitja quarterada de terra al camp Vell, "... qui afronta de una part ab lo camí dit den Jaume Mascle, de altre ab terras dels hereus de Miquel Socias de Tagamanent, de altre ab terras dels hereus de Onofre Socias tavet, de altre ab terras de Elizabeth Manera muller de Francesch Mulet de la vila de Porreras ..." (ARM. ECR ?).

Camí del pou de Son Barceló

El 14 de maig de 1791 Margarita Gomila capbrevava 4 quarterades de terra a Son Barceló, que "... afronta de una part ab lo camí de establidors, de altre ab camí qui va al Pou de Son Barceló, de altre ab terras de Bernad Ribas Perayre, de altre ab terras de Miquel Pocoví als. Llech, y de altre ab terra de Juan Gaya alias Llegat, y de altre ab terras de Antonina Gomila alias Palosa ..." (ARM. Sign. 6956).

El 24 d'octubre de 1837 Gabriel Serra als. Vadell capbrevava mitja quarterada a Son Barceló que "... Confronta ab camí qui va al pou Barceló; ab terras de Dª Mariana Barberí, ab las de Antoni Mayol xiu y ab las de Maria Mascaró ...". Poc després, el 27 d'octubre de 1837, Maria Mascaró capbrevava mitja quarterada a Son Barceló que "... Confronta ab terras de Pere Mas, ab las de Gabriel Serra, ab las de Dª Mariana Barberí, ab Antoni alias Pere Gay y ab camí qui va al pou Barceló ..." (ARM. P-1421).

Camí de ses Costes

El 6 de maig de 1836 Gabriel Mas venia a Bartomeu Gallard un quartó de terra a l'Alomara, "... confinante con tierras del vendedor, con las de Antonio Manera, con las del propio adquisidor, con las de Dn Joaquin Roca y con camino llamado de las Costas ..." (ARM. CH 443).

Camí de ses Vinyes

L'11 d'abril de 1625 Bartomeu, Joan, Miquel i Pere Mas venien a Pere Antoni Mas dues quarterades de terra dita lo Noguer, "... et affrontat ex una parte cum itinere de pobledors, ex alia cum sorte terra Gabrielis Company, ex alia cum itinere dicto de la vinya, et ex alia cum terra Raphalli Mas fratis vestri dicti emptoris ..." (ARM. ECR 110).

El 5 de febrer de 1627 Joan Antich venia a Julià Socies un quartó de terra de pertinències de la peça dita la sort llarga, "... et affrontatur ex una parte cum camino dicto de las vinyes, ex alia cum terris domine Catherina Miralles et Socies ex alia cum terris mihi remanentibus et ex alia parte cum sorte terra Raphaellis Miralles sequia mediante ..." (ARM. ECR 110).

El 6 d'agost de 1806 Miquel Pocoví capbrevava mitja quarterada anomenada la Pleta, que és "... confinante con tierras de los antes otros Mayol hermanos, con la de Lorenzo Ribas de las mismas pertenencias de Gabriel Ribas de las mismas pertenencias y con camino que va a la viña ..." (ARM. ECR 985).

El 5 de setembre de 1816 Miquel Tous de Tagamanent denunciava posseir tres quarterades i tres quartons anomenades s'Era i la Corona, que "... linda con tierra llamada na Sorda del Denunciante de antes capbrevada, con tierra de Juan Bautista Mas Vera, con la de don Pablo Mateu Prebistero con la de los herederos del Honor Juan Mas de la Creu, con la de Juan Miralles Parot, con la de Pedro Francisco Martorell Roagó, con camino de establecedores llamado de las viñas, con tierras de Bartolomé Manera y de Francisco Miralles y con tierra llamada na Manenta de D. Rafael Horacio Brondo de Palma ..." (ARM. ECR 986).

El 8 de juliol de 1796 Miquel Socias de Tagamanent registrava unes peces de terra anomenades l'Era i la Corona, que "... Lindan con tierras llamadas na Sorda del Denunciante de antes cabrevadas, con tierras de Juan Bautista Masalias Vese con tierras de Juan Martorell alias Rey carpintero, con tierras del Honor Juan Mas de la Creu, con tierras de Juan Miralles alias Parot, con tierras de Pedro Francisco Martorell alias Roego, con camino de Establecedores, llamado de las Viñas, con tierras de los herederos de Rafael Miralles del Porrasar y con tierra llamada na Manenta de D. Rafael Ignacio Brondo de Palma..." (ARM. ECR 984).

Camí de la Pleta

El 6 d'agost de 1806 Miquel Pocoví registrava una peça de terra de tres quarterades que són "... confinantes con el camino que va a la Pleta, con uno de otros Mayol hermanos y con viña vieja pared mediante, con tierra de las mismas Mayol hermanos, y con la de Lorenzo Ribas de las mismas pertenencias de Gabriel Ribas de las mismas pertenencias y con el Pont ..." (ARM. ECR 985).

El 29 d'octubre de 1816 Miguel Pocoví denunciava posseir peces de terra al predi Son Ribas del Pins: "... Más tres quarterades confinantes con el camino que va a la Pleta, con vinya de otros Mayol hermanos y con viña vieja pared mediante, con tierras de los mismos Mayol hermanos, con la de Lorenzo Ribas de las mismas pertenencias ..." (ARM. ECR 986).

El 19 d'abril de 1858 Maria Mayol venia a Antoni Garcies 3 quarterades a Son Ribes, "... y confinan con tierra de D. Juan Ferrando Presbitero, con la de Francisco Sastre, con la de D. Antonio Mayol Presbitero, y con camino llamado de la Pleta ..." (ARM. CH 450).

Camí de na Rafaleta

L'any 1980 es va formar l'avantprojecte de asfaltat i ampliació dels camins de na Rafaleta i la Pau, com descriu la memòria: "Se trata de asfaltar y ampliar dos caminos que además de dar acceso a las fincas colindantes, servirá de conexión entre diferentes puntos del Municipio" (AMM. Sign. 422/4).

En el ple de l'Ajuntament de Montuïri reunit el 25 de març de 1980 s'acordà sol·licitar la inclusió en el pla d'obres i serveis de les obres de reparació dels camins de na Rafaleta i Molí d'en Gospet; la comissió informativa d'Urbanisme de l'Ajuntament de Montuïri, va proposar encarregar a un arquitecte els avantprojectes per l'asfaltat dels camins de na Rafaleta i del camí de la Pau (AMM. Sign. 98).

El 12 d'abril de 1980 es va formar l'avantprojecte per l'asfalt i ampliació dels camins de na Rafaleta i la Pau, en el terme municipal de Montuïri, a la memòria del qual es diu: "... se trata de asfaltar y ampliar dos caminos que además de dar acceso a las fincas colindantes, servirá de conexión entre diferentes puntos del municipio ..." (AGCM. Sign. 5335/10).

El 15 d'abril de 1980 l'Ajuntament de Montuïri signà un manament de pagament per l'import de l'avantprojecte d'asfaltat del camí de na Rafaleta (AMM. Sign. 804/1).

Camí de la Pau

A la sessió plenària celebrada per l'Ajuntament de Montuïri el 25 de març de 1980 es va proposar encarregar a un arquitecte els avantprojectes d'asfaltat dels camins de na Rafaleta i del camí de la Pau (AMM. Sign. 98). El mateix any 1980 es va formar l'avantprojecte d'asfaltat i ampliació dels camins de na Rafaleta i la Pau, com descriu la memòria: "Se trata de asfaltar y ampliar dos caminos que además de dar acceso a las fincas colindantes, servirá de conexión entre diferentes puntos del Municipio" (AMM. Sign. 422/4. AGCM. Sign. 5335/10).

A la sessió del consistori montuïrenc del 30 de setembre de 1982 es va mostrar la necessitat d'un projecte per sol·licitar la inclusió en el pla d'obres i serveis de 1983 de les obres de pavimentació del camí de la Pau

En un altre ple del 3 d'agost de 1983 s'exposaren els problemes mes urgents del municipi montuïrenc, entre els quals es comptava la reparació dels camins veïnals mes transitats: Molí d'en Gospet-Cooperativa; camins de ses Donades; de la Pau i el camí vell de Porreres (AMM. Sign. 100 i 101).

Camí dels Carrarons

En sessió plenària celebrada per l'Ajuntament de Montuïri el 24 de gener de 1897 es va acordar "... que el Sor. Presidente y el 1er Teniente gestorien con D. Miguel Ripoll el modo mas conveniente para construir una pared entre la finca del último y el camino llamado 'dels carrarons'..." (AMM. Sign. 59).

Camí de Can Blanc

En sessió plenària celebrada per l'Ajuntament de Montuïri el 20 de setembre de 1837 "... y fue propuesto por el Sr. Presidente de que ya hera a tiempo el empesar la recomposicion (sic) del camino empesado llamado de can Blanch y que hera preciso nombrar el capatas del camino respecto que el que lo hera Juan Mateu a renuncia del encargo por razon de sus queaceres particulares ..." (AMM. Sign. 41).

A l'acta del ple celebrat per l'Ajuntament de Montuïri el 15 d'octubre de 1836 es designà el lloc on s'havien de continuar els jornals de prestació personal, "... resolvieron nemine discrepante de que desinavan por este turno la recomposicion (sic) de la carratera llamada de can Blanch ..." (AMM. Sign. 41).

El 25 d'octubre de 1840 es formaren pactes i condicions "... baix de los cualts sede dona a fer al cami de can Blanch esto es comensat al camí nou fints al canto de la peret de can comuna ..." (AMM. Sign. 400/1).

El 19 de maig de 1914 el ple de l'Ajuntament de Montuïri aprovà un compte de "... jornales empleados en el camino de Can Blanch, presentada por dicho encargado ..." (AMM. Sign. 72).

Camí de Cas Pobres

El 19 de gener de 1913 el batle del consistori de Montuïri va exposar "... la realización de la prestación personal y recaudación de consumos [...] y se acordó realizar dicha prestación en los sitios Pou Nou, camino Son Ribas, de cas Pobres y en el llamado S. Perotmanera" (AMM Sign. 71).

Camí des Pontet

El 19 de setembre de 1907 el ple de l'Ajuntament de Montuïri va concedir permís a un veí per "... contruir una pared en su finca denominada "El Pontet", lindante con el camino de establecedores ..." (AMM. Sign. 65)

Camí de Can Alcaire

A la sessió plenària celebrada per l'Ajuntament de Montuïri el 29 de desembre de 1983 s'informà de les obres de reparació de camins rurals que s'havien finalitzat, els camins de sota del Puig: Can Niu, Can Alcaire, Son Moià, Can Roses i s'estava acabant el camí Son Miró (AMM. Sign. 101).

2. FONTS CONSULTADES

En aquesta secció hem estructurat detalladament la localització dels documents trobats sobre els camins de Montuïri. S'han consultat diversos arxius, encara que no es pot donar per tancada la recerca arxivística; si l'Arxiu Municipal de Montuïri i l'Arxiu General del Consell Insular de Mallorca, han estat investigats a fons, encara es pot aprofundir a altres arxius.

2.1. ARXIVÍSTIQUES

2.1.1. ARXIU MUNICIPAL DE MONTUÏRI (AMM).

1. ÒRGANS DE GOVERN

1.1.7. Ordenances municipals.

Sign. 12/3. Ordenances municipals (1748=1975).

Sign. 12/4. Ordenances municipals (1914).

1.2. CONSELL D'UNIVERSITAT.

Sign. 21/1. Llibres de determinacions de consells (1452-1525).

Sign. 21/2. Llibre de determinacions de consells (1521-1544).

Sign. 22/1. Llibre de determinacions de consells (1542-1551).

Sign. 22/2. Llibre de determinacions de consells (1551-1559).

Sign. 23/1. Llibre de determinacions de consells (1584-1592).

Sign. 23/2. Llibre de determinacions de consells (1592-1610).

Sign. 24/1. Llibre de determinacions de consells (1646-1665).

Sign. 24/2. Llibre de determinacions de consells (1665-1691).

Sign. 25/1. Llibre de determinacions de consells (1691=1800).

Sign. 25/2. Determinació de consell (1463).

Sign. 25/3. Determinació de consells (1605=1669).

Sign. 25/4. Determinació de consell (1693).

Sign. 31/2. Llibre d'actes (1720-1728).

Sign. 32. Llibre d'actes (1739=1791).

Sign. 33. Llibre d'actes (1791-1795).

Sign. 34. Llibre d'actes (1796-1800).

Sign. 35. Llibre d'actes (1801-1811).

Sign. 36. Llibre d'actes (1811-1815).

Sign. 37. Llibre d'actes (1816-1820).

Sign. 38. Llibre d'actes (1812-1825).

Sign. 39. Llibre d'actes (1826-1830).

Sign. 40. Llibre d'actes (1831-1835).

Sign. 41. Llibre d'actes (1836- 1840).

Sign. 42. Llibre d'actes (1841-1845).

Sign. 43. Llibre d'actes (1846-1850).

Sign. 44. Llibre d'actes (1851-1855).

Sign. 45. Llibre d'actes (1856-1860).

Sign. 47. Llibre d'actes (1865-1870).

Sign. 48. Llibre d'actes (1871-1875).

Sign. 49. Llibre d'actes (1876-1880).

Sign. 50. Llibre d'actes (1881-1885).

Sign. 51. Llibre d'actes (1886-1889).

Sign. 52. Llibre d'actes (1890).

Sign. 53. Llibre d'actes (1891).
Sign. 54. Llibre d'actes (1892).
Sign. 55. Llibre d'actes (1893).
Sign. 56. Llibre d'actes (1894).
Sign. 57. Llibre d'actes (1895).
Sign. 58. Llibre d'actes (1896).
Sign. 59. Llibre d'actes (1897).
Sign. 60. Llibre d'actes (1898-1899).
Sign. 61. Llibre d'actes (1900).
Sign. 62. Llibre d'actes (1901, 1902, 1903, 1904).
Sign. 63. Llibre d'actes (1905).
Sign. 64. Llibre d'actes (1906).
Sign. 65. Llibre d'actes (1907).
Sign. 66. Llibre d'actes (1908).
Sign. 67. Llibre d'actes (1909).
Sign. 68. Llibre d'actes (1910).
Sign. 69. Llibre d'actes (1911).
Sign. 70. Llibre d'actes (1912).
Sign. 71. Llibre d'actes (1913).
Sign. 72. Llibre d'actes (1914).
Sign. 73. Llibre d'actes (1915).
Sign. 74. Llibre d'actes (1916).
Sign. 75. Llibre d'actes (1917).
Sign. 76. Llibre d'actes (1918).
Sign. 77. Llibre d'actes (1910).
Sign. 78. Llibre d'actes (1920-1922).
Sign. 79. Llibre d'actes (1922-1923).
Sign. 80. Llibre d'actes (1923-1924).
Sign. 81. Llibre d'actes (1925-1926).
Sign. 83. Llibre d'actes (1931).
Sign. 84. Llibre d'actes (1932-1933).
Sign. 85. Llibre d'actes (Llibre d'actes 1934-1935).
Sign. 86. Llibre d'actes (1936).
Sign. 87. Llibre d'actes (1938-1939).
Sign. 88. Llibre d'actes (1939-1943).
Sign. 89. Llibre d'actes (1943-1946).
Sign. 90. Llibre d'actes (1946-1949).
Sign. 91. Llibre d'actes (1949-1954).
Sign. 92. Llibre d'actes (1954-1958).
Sign. 93. Llibre d'actes (1958-1962).
Sign. 94. Llibre d'actes (1962-1966).
Sign. 95. Llibre d'actes (1966-1969).
Sign. 96. Llibre d'actes (1970-1974).
Sign. 97. Llibre d'actes (1974-1978).
Sign. 98. Llibre d'actes (1978-1980).
Sign. 99. Llibre d'actes (1980-1981).
Sign. 100. Llibre d'actes (1981-1983).
Sign. 101. Llibre d'actes (1983-1984).
Sign. 102. Llibre d'actes (1984).
Sign. 103. Llibre d'actes (1984-1985).
Sign. 104. Llibre d'actes (1985-1986).
Sign. 105. Llibre d'actes (1986).

2.5. URBANISME I OBRES

2.5.2. OBRES MUNICIPALS

2.5.2.1. Correspondència.

Sign. 2222/3. Ordres rebudes sobre obres de camins i els seus contribuents (1822).

2.5.2.3. Projectes tècnics.

Sign. 400/1. Obres a la casa de la Vila (1778=1854).

Sign. 400/3. Reparacions i construccions de camins municipals i provincials (1782=1846).

Sign. 400/4. Projecte d'obres en el camí de Son Monjo (1872-1892).

Sign. 402/2. Documentació del II concurs de subvencions i antíps de l'Estat pels camins veïnals (1914).

Sign. 403/2. Projecte de camí veïnal de Montuïri a Lloret (1930).

Sign. 403/3. Projecte del camí veïnal dit "del km. 30 de la 6^a de Palma a Capdepera al km. 23 de Santa Maria a Montuïri" (1930).

Sign. 407/1. Projecte d'obres del camí del cementiri (1955-1958).

Sign. 416/1. Projecte de drenatge del camí Pelut (1962).

Sign. 416/3. Projecte de reparació i reg asfàltic del camí veïnal núm. 531.

Sign. 418/2. Projecte de pavimentació asfàltica del camí des de la Cova, Son Ripoll, Can March i enllaç amb el de Porreres (1964-1974).

Sign. 419/1. Projecte de pavimentació asfàltica del camí veïnal núm. 529.

Sign. 422/4. Avantprojecte de les obres de reg asfàltic dels camins de Na Rafaleta i La Pau.

Sign. 2213/1. Expedients de Plans de Cooperació Provincial (1976-1978).

Sign. 2213/3. Expedient per a l'elaboració del Pla Nacional de Vies Provincials (1973).

Sign. 2213/5. Projectes tècnics municipals (1891=1906 i 1909).

2.9 SERVEIS.

2.9.3. Mostassaf.

2.9.3.1. Llibres de Mostassaf.

Sign. 547. Llibre del Mostassaf (1600=1683).

3. ADMINISTRACIÓ ECONÒMICA.

3.1. COMPTES DE LA UNIVERSITAT.

3.1.1. CLAVARI.

3.1.1.1. Albarans del clvari.

Sign. 613. Llibre d'albarans del clvari (1802-1803).

Sign. 614. Llibre d'albarans del clvari (1803).

Sign. 615. Llibre d'albarans del clvari (1804).

Sign. 631. Llibre d'albarans del clvari (1823-1825).

Sign. 632. Llibre d'albarans del clvari (1824).

Sign. 633. Llibre d'albarans del clvari (1825).

Sign. 634. Llibre d'albarans del clvari (1826).

Sign. 635. Llibre d'albarans del clvari (1827).

Sign. 636. Llibre d'albarans del clvari (1828).

Sign. 637. Llibre d'albarans del clvari (1829-1830).

Sign. 638. Llibre d'albarans del clavari (1831-1832).
Sign. 639. Llibre d'albarans del clavari (1832).

3.1.1.3. Llibres de comptes del clavari.

Sign. 2035. Llibre de comptes del clavari (1483-1742).
Sign. 2033/3. Llibre de comptes del clavari (1532-1534).
Sign. 640. Llibre de comptes del clavari (1606-1630).
Sign. 641. Llibre de comptes del clavari (1634-1660).
Sign. 642. Llibre de comptes del clavari (1646-1654).
Sign. 643. Llibre de comptes del clavari (1654-1682).
Sign. 2033/4. Llibre de clavari (s.d).
Sign. 2036/1. Comptes del clavari (1627=1846).

3.1.1.4. Pòlisses de clavari.

Sign. 644. Pòlisses del clavari (1775-1823).
Sign. 1487. Pòlisses del clavari (1737-1753).
Sign. 2036/1. Pòlisses del clavari (1757-1744).

3.2. INTERVENCIÓ.

3.2.2.3. Manaments de pagaments.

Sign. 2164. Lliuraments (1924-1926).
Sign. 2165. Lliuraments (1927-1928).
Sign. 742. Lliuraments (1931-1932).
Sign. 743. Lliuraments (1932).
Sign. 744. Lliuraments (1935).
Signatura 745. Lliuraments (1936).
Signatura 746. Lliuraments (1943).
Signatura 747/1. Lliuraments (1945).
Signatura 747/2. Lliuraments (1946).
Sign. 748. Lliuraments (1947).
Signatura 749. Lliuraments (1948).
Signatura 750. Lliuraments (1948).
Signatura 751. Lliuraments (1949).
Signatura 752. Lliuraments (1950).
Signatura 753. Lliuraments (1951).
Signatura 754/1. Lliuraments (1952).
Signatura 754/2. Lliuraments (1953).
Signatura 755/1. Lliuraments (1935).
Signatura 755/2. Lliuraments (1954).
Signatura 756. Lliuraments (1954).
Signatura 757. Manaments de pagament (1955).
Sign. 758/1. Manaments de pagament (1955).
Sign. 758/2. Manaments de pagament (1956).
Sign. 759. Manaments de pagament (1956).
Sign. 760. Manaments de pagament (1957).
Sign. 761. Manaments de pagament (1957).
Sign. 762. Manaments de pagament (1958).
Sign. 763. Manaments de pagament (1958).
Sign. 764/1. Manaments de pagament (1959).
Sign. 764/2. Manaments de pagament (1959).

Sign. 765. Manaments de pagament (1959).
Sign. 766. Manaments de pagament (1960).
Sign. 767. Manaments de pagament (1960).
Sign. 768. Manaments de pagament (1960).
Sign. 769. Manaments de pagament (1961).
Sign. 770. Manaments de pagament (1961).
Sign. 771. Manaments de pagament (1961).
Sign. 772. Manaments de pagaments (1962).
Sign. 773/1. Manaments de pagament (1962).
Sign. 773/2. Manaments de pagament (1963).
Sign. 774. Manaments de pagament (1963).
Sign. 775. Manaments de pagament (1964).
Sign. 776. Manaments de pagament (1964).
Sign. 786. Manaments de pagament (1970).
Sign. 787. Manaments de pagament (1970).
Signatura 788. Manaments de pagament (1971).
Signatura 789. Manament de pagament (1971).
Signatura 790. Manaments de pagament (1972).
Signatura 791. Manaments de pagament (1972).
Signatura 804/1. Manaments de pagament (1980).
Signatura 804/2. Manaments de pagament (1980).
Signatura 805. Manaments de pagament (1981).
Signatura 806. Manaments de pagament (1981).
Signatura 807. Manaments de pagament (1982).
Signatura 808. Manaments de pagament (1982).
Signatura 809. Manaments de pagament (1982).
Signatura 810. Manaments de pagament (1982).
Signatura 811/1. Manaments de pagament (1983).
Signatura 812/1. Manaments de pagament (1983).

3.3. TRIBUTACIÓ.

3.3.2. CONTRIBUCIONS GENERALS.

3.3.2.7.1. Amillaraments.

Sign. 2220/5. Amillarament (s.d).
Sign. 1205. Amillarament (1863).
Sign. 1206. Amillarament (1863).
Sign. 1207. Amillarament (1863).
Sign. 1208. Amillarament (1844).
Sign. 1209. Amillarament (1844).
Sign. 1210. Amillarament (1844).
Sign. 1211. Amillarament (1844).

3.3.2.18. Talles.

Sign. 1921. Llibre de talla per a les despeses dels camins (1779).

3.3.3. EXACCIONS MUNICIPALS.

3.3.3.1. Contribucions especials.

Sign. 1271/1. Contribucions especials de les obres de reg asfàltic dels camins Pelut, Quarter, s'hort Nova, Pont Tamarell, Molí d'en Gospet, s'Amarador i Son Manera (1971-1975).

Sign. 1271/2. Contribucions especials per obres en el terme municipal (1985-1986).

Sign. 1272. Contribucions especials per obres al camí vell de Porreres (1987-1989).

5. JUSTÍCIA.

5.1. CÚRIA REIAL.

5.1.1.24. Plets.

Sign. J-57. Expedients de judicis verbals (1770-1797).

Sign. J-58. Expedients de judicis verbals (1796-1816).

Sign. J-65. Expedients de judicis verbals (1731=1842).

6. COL·LECCIONS FACTÍCIES.

6.2.1. Mapes.

M.P./1. *Plano geométrico del término de Montuiri levantado por Gaspar Mas en 1859.* 1371 x 1193.

M.P./3. *Plano geométrico de una parte dividida del predio Son Collell del término de...año 1873.*

M.P./4. *Plano geométrico del predio Las Donadas del término de Montuiri, dividido en partes por Gaspar Mas, el año 1875.* 272 x 270.

M.P./5. *Plano geométrico de la vila Den Garriga, situado al término de Montuiri, levantado por Gaspar Mas, año 1876.* 240 x 222.

M.P./6. *Plano del predio Can March, término...* (1883).

M.P./7. *Ensanche del camino del cementerio* (1884). *Plano del cementerio de la villa de...*(1887).

M.P./8. *Plano del predio Mianes* (1890).

M.P./9. *Plano del predio Son Castañer* (1891).

M.P./10. *Plano del predio Son Monjo* (1892).

M.P./11. *Plano de una finca llamada la Era Veya, propia de Pedro Miralles, situada en esta villa y dividida en solares para edificar* (1896).

M.P./12. *Plano de una porción de tierra, llamada Can Juanot, propia de Juan Fornés y Mas, situada en Montuiri, dividida en solares* (1909).

M.P./13. *Plano de una finca propia de don Bartolomé Ferrando...* (1910).

M.P./16 i 17. *Plano parcial del predio Rafal Aixat* (1918).

M.P./18. *Establecimiento de la Torre* (1923).

M.P./19. *Idem.*

M.P./20. *Croquis fet per Gaspar Mas* (1924).

M.P./21. *Establiment de Son Company* (1925). Al consistori.

M.P./24. *Plànol de Son Manera* (1929).

M.P./25. *Plànol de Son Manera* (1929).

M.P./29. *Entidades de población del término de Montuiri* (1940).

M.P./82. *Plànol del Puig de Sant Miquel* (1975).

M.P./83. *Plànol parcial del terme municipal de Montuïri. Casc urbà i carretera de Manacor* (s.d.).

M.P./84. *Predio Son Canals* (s.d.).

M.P./85. *Croquis de una parte del predio de Son Collell propiedad de don Melchor Cloquell* (s.d.).

M.P./86. *Plano geométrico del predio Son Comellas del término de Montuiri de extensión de veinte y cuatro cuarteradas* (s.d.).
 M.P./87. *Plano de Son Ripoll de Montuiri* (s.d.).
 M.P./97. *Reforma del camino de Sa Cova* (s.d.).
 M.P./100. *Ayuntamiento de Montuiri. Reforma del camino del cementerio* (s.d.).
 M.P./101. Camí de sa Cova (s.d.). Escala 1 :300.
 M.P./110. Camí del Cementeri (s.d.). Escala 1:500.
 M.P./155. 7 plànols del terme municipal (s.d).
 M.P./156. *Plano del término de Montuiri y parte del de Algaida. Copiados de los que existen en los Ayuntamientos de dichos pueblos* (s.d.). Escala 1:10.000.
 M.P./158. *Plano del término municipal de Montuiri. D. Gaspar Mas. S.d. 1600 x 560. Dins el despatx del batle.*

ARXIU ADMINISTRATIU

Sense signatura Llibre d'actes (1987-1988).
 Sense signatura. Llibre d'actes (1989-1990).
 Sense signatura. Llibre d'actes (1991-1992)
 Sense signatura. Llibre d'actes (1993-1995).
 Sense signatura. Llibre d'actes (1996).
 Sense signatura. Llibre d'actes (1997).
 Sense signatura. Llibre d'actes (1998).
 Sense signatura. Llibre d'actes(1999).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2000).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2001).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2002).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2003).
 Sense signatura. Llibre d'actes(2004).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2005).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2006).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2007).
 Sense Signatura. Llibre d'actes (2008).
 Sense signatura. Llibre d'actes (2009).
 Sense signatura. Projecte d'acondicionament del camí des Cementeri (1997).
 Sense signatura. Projecte d'acondicionament de camins (1999).

2.1.2. ARXIU MUNICIPAL D'ALGAIDA (AMA).

ORGANS DE GOVERN

Ajuntament plenari

Sign. 54 Actes de l'Ajuntament (1861).
 Sign. 59 Actes de l'Ajuntament (1867).
 Sign. 74. Actes de l'Ajuntament (1882).
 Sign. 75. Actes de l'Ajuntament (1883).
 Sign. 77. Actes de l'Ajuntament (1885).
 Sign. 78. Actes de l'Ajuntament (1886).
 Sign. 93. Actes de l'Ajuntament (1901).
 Sign. 103. Actes de l'Ajuntament (1914-1916).
 Sign. 108. Actes de l'Ajuntament (1924-1926).
 Sign. 109. Actes de l'Ajuntament (1926-1930).
 Sign. 121. Actes de l'Ajuntament (1947-1953).

Sign. 123. Actes de l'Ajuntament (1958-1966).
Sign. 125. Actes de l'Ajuntament (1970-1979).
Sign. 126. Actes de l'Ajuntament (1979-1982).
Sign. 127 A. Actes de l'Ajuntament (1982-1986).
Sense signatura. Actes de l'Ajuntament (03-07-1986 a 14-04-1988).
Sense signatura. Actes de l'Ajuntament (05-05-1988 a 22-12-1988).
Sense signatura. Actes de l'Ajuntament (1996-1998).

OBRES I URBANISME

Obres municipals.

Sign. 652. Expedients d'Obres Públiques: pavimentació i reparació de camins i carrers (1969).
Sign. 655. Expedients d'Obres Públiques: obres de reparació i asfaltat de camins veïnals (1973).

PATRIMONI

Sign. 735. Fites del terme municipal (1889-1890).

CLAVARIAT

Comptes de Clavaris

Sign. 893. Llibre de comptes (1755-1771).

2.1.3. ARXIU MUNICIPAL DE LLORET DE VISTALEGRE (AML).

1. ÒRGANS DE GOVERN

1.3. AJUNTAMENT PLENARI

Sign. 7. Llibre d'actes (1930-1932).
Sign. 8. Llibre d'actes (1932-1933).
Sign. 9. Llibre d'actes (1933-1934).
Sign. 27. Llibre d'actes (1986-1987).

2.5.2. OBRES MUNICIPALS

Sign. 599/8. Expedient d'obres de millora dels camins : Sa Font, Sa Rota, Son Gelabert, Camp de Pina, Son Miralles, Sa Casa Nova, Son Busquets, Can Rei, Can Frare, Can Beatet (1973-1980).

ARXIU ADMINISTRATIU

Sense signatura. Llibre d'actes (1987-1991).
Sense signatura. Llibre d'actes (1991-1995).
Sense signatura. Llibre d'actes (1999-2001).
Sense signatura. Llibre d'actes (2001-2003).

Sign. 969. Projecte d'aglomerat en els camins de Ses Comes i Sa Casanova (1999).
Sign. 969. Projecte de pavimentació asfàltica de diversos camins (1997).
Sign. 970. Projecte d'acondicionament del camí des Figueral (1996).
Sign. 970. Projecte d'acondicionament dels camins ses Rotes i Costitx (1990).
Sign. 981. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de sa Casanova (1987).
Sign. 981. Projecte de pavimentació asfàltica de diversos camins: Cas Alemany-El Ras, camí de Son Mas i camí de Son Cois (1997).
Sign. 981. Projecte de pavimentació asfàltica de camins municipals : camí de Ruberts, camí de ses Rotes, camí del Ras, camí del Camp de Pina, travessia Montuïri-Sineu, camí de Cas Alemany-el Ras (1996).

2.1.4. ARXIU MUNICIPAL DE PORRERES (AMP).

ÒRGANS DE GOVERN

Ajuntament plenari

Sign. 23. Llibre d'actes (1890).
Sign. 26. Llibre d'actes (1893-1898).
Sign. 29. Llibre d'actes (1900-1901).
Sign. 30. Llibre d'actes (1902).
Sign. 33. Llibre d'actes (1905).
Sign. 49. Llibre d'actes (1923-1924).
Sign. 53. Llibre d'actes (1932-1933).
Sign. 55. Llibre d'actes (1934).
Sign. 57. Llibre d'actes (1935-1936).
Sign. 60. Llibre d'actes (1940-1941).
Sign. 66. Llibre d'actes (1956-1966).
Sign. 67. Llibre d'actes (1966-1976).
Sense signatura. Llibre d'actes de l'Ajuntament Plenari (1982-1989).
Sense signatura. Llibre d'actes de l'Ajuntament Plenari (1989-1990).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1997).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (1998).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2001).
Sense signatura. Llibre d'actes de les sessions del Ple de l'Ajuntament (2002).

OBRES I URBANISME

Sign. 402. Alineació de carrers i places (1883, 1938).
Sign. 404. Camí de Porreres a Montision (1955, 1960, 1970-71).
Sign. 408. Camí de Banyeres (1967).
Sense signatura. Obres municipals. Projectes tècnics.

Obres municipals. Projectes tècnics.

Sign. 404. Camí de Porreres a Montision (1955, 1960, 1970-71).
Sign. 405. Camí de Porreres a Sant Joan per So n'Oms (1959).

ADMINISTRACIÓ ECONÒMICA

Manaments de pagament

Sign. 584. Manaments de pagament (1937).
Sign. 621. Manaments de pagament (1966).
Sign. 622. Manaments de pagament (1967).
Sign. 625. Manaments de pagament (1969).
Sign. 628. Manaments de pagament (1970).
Sign. 633. Manaments de pagament (1974).
Sign. 636. Manaments de pagament (1976).
Sign. 637. Manaments de pagament (1977).
Sign. 639. Manaments de pagament (1978).
Sign. 640. Manaments de pagament (1979).

ARXIU ADMINISTRATIU

Sense signatura. Camins rurals.
Sense signatura. Millora camins.
Sense signatura. Camins rurals (1997).
Sense signatura. Pagaments a l'empresa Son Amat S.A (2003-2008).
Sense signatura. Inventari de béns del municipi de Porreres.

2.1.5. ARXIU MUNICIPAL DE SINEU (AMS).

Secció règim jurídic

Cúria Real

Sign. 1/20. Lligall de documents de la Cúria Real de Sineu (1795-1799).

Determinacions

Sign. 1/27. Llibre de determinacions (1565-1586).
Sign. 1/29. Llibre de determinacions (1611-1622).

Actes de sessions i minutes

Sign. 1/13. Actas de sesiones y minutas (1932-1938).
Sense signatura. Llibre d'actes (1970-1980).

Hisenda

Sign. 4/32. Clavariat de l'obra (1591-1600).
Sign. 4/77. Registre de pòlisses (1769-1809).

2.1.6. ARXIU GENERAL DEL CONSELL DE MALLORCA (AGCM).

Secció Junta de Camins

Sign. VI-60/2. *Expediente sobre recomposición de caminos de esta ciudad y villas. Nº 544. 15 de abril de 1776.*
Sign. VI-60/3. *Expediente general sobre la recomposición de caminos de Mallorca, instruido por Leonardo Oliver, comisionado y Director General de Caminos de Mallorca*

por Real Acuerdo. 1816.

Sign. VI-60/4. *De la recomposición y abilitación de los caminos principales y travesías de todas las villas y ciudad de Alcudia desta Ysla. 1816.*

Sign. VI-61/4. *Expediente formado a consecuencia de la Comisión dada a los maestros albañiles Tomas Abrinas, Pedro Antonio Bauza y Bernardo Cabrer, para el reconocimiento de todas las acequias, zafareches, aqueductos; como así mismo para la recomposición de caminos, con arreglo a lo mandado en el Real Acuerdo de 13 de julio ultimo. Se hallan las instrucciones dadas por los mismos comisionados a todas las villas de esta Ysla para su gobierno en la recomposición de los citados caminos, y limpia de acequias. Año de 1815.*

Secció Foment i Governació

Sign. X-822/9. Expedient de camins i travessies (1821).

Sign. X-819/17. Sol·licitud del Batle de Montuïri a l'arquitecte de la província per a la redacció del plànol del camí de Son Monjo (1892).

Sign. XII-690/2. Projecte de pavimentació asfàltica del camí local des de la Cova, Son Ripoll, Son March i enllaç amb el camí de Porreres. Montuïri. 1964.

Sign. XII-690/3. Projecte d'afermat asfàltic del camí vell del Puig i de ses Rotes. Montuïri. 1975.

Secció d'assistència i cooperació municipal

Sign. 2573/1. Projecte de pavimentació asfàltica de camins. Montuïri. 1971.

Sign. 2573/2. Projecte d'afermat asfàltic del camí vell del Puig i de ses Rotes. Montuïri. 1975.

Sign. 2573/4. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de s'Avenc. Montuïri. 1976.

Sign. 2573/5. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Son Vaquer. Montuïri. 1984.

Sign. 2573/6. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de ses Donades. Montuïri. 1984.

Sign. 2537/7. Projecte de pavimentació asfàltica del camí vell de Porreres. Montuïri. 1985.

Sign. 2172/1. Projecte de pavimentació asfàltica del camí de Montuïri a Sineu. Montuïri. 1987.

Sign. 2173/5. Projecte de millora asfaltat camins de Montuïri. 1987.

Sign. 2196/2. Projecte de millora asfàltica de camins. Montuïri. 1989.

Sign. 5335/10. Avantprojecte d'asfaltat dels camins de na Rafaleta i la Pau. Montuïri. 1980.

Fons Obres Públiques

Sign. 1089. *Relación de los caminos vecinales que se propone incluir en el Plan mandado a formar por Real Orden de 13 de agosto de 1893.*

2.1.7. ARXIU DEL REGNE DE MALLORCA (ARM).

Secció de Diputació

Sign. D-821. Expediente de nombramiento de un Señor Ministro que celebre la recomposición de caminos de esta Ysla. 1817.

Secció de Notaris

Notari: Joan Puig

Sign. P-1421. Capbreuacions (1832-1833).

Notari: Antoni Ginard Cirer.

Sign. 6956. Capbreuacions (1776-1805).

Porció temporal. Cúria del bisbe i capítol de Mallorca.

Sign. P-253. Capbreuacions de Porreres i Campos (1709-1712).

Secció de Comptaduria d'hipoteques

Montuïri

Sign. CH 442. *Hipotecas* (1768-1791).

Sign. CH 443. *Hipotecas* (1792-1845).

Sign. CH 444. *Contratos* (1845-1860).

Sign. CH 445. *Contratos* (1861-1862).

Sign. CH 446. *Arrendamientos* (1847-1862).

Sign. CH 447. *Traslaciones de dominio* (1851-1855).

Sign. CH 448. *Traslaciones de dominio* (1851-1855).

Sign. CH 449. *Traslaciones de dominio* (1855-1858).

Sign. CH 450. *Traslaciones de dominio* (1858-1862).

Porreres

Sign. CH 473. *Hipotecas* (1768-1785).

Sign. CH 481. *Traslaciones de dominio* (1859-1862).

Secció d'Escrivania de Cartes Reials

ECR 87. Protocols. Porreres (1659 – 1674).

ECR 101. Protocols. Montuïri i Algaida (1338-1368).

ECR 102. Protocols. Montuïri i Algaida (1364-1383).

ECR 103. Protocols. Montuïri i Algaida (1383-1403).

ECR 104. Protocols. Montuïri i Algaida (1405-1431).

ECR 105. Protocols. Montuïri i Algaida (1433-1460).

ECR 106. Protocols. Montuïri i Algaida (1462 – 1517).

ECR 110. Protocols. Montuïri i Algaida (1605-1629).

ECR 114. Protocols. Montuïri i Algaida (1701 – 1714).

Secció d'Escrivania de la Reial Capbreuació

ECR 978. Capbreuacions. Montuïri (1587-1614).

ECR 980. Montuïri (1725-1738).

ECR 984. Montuïri (1796-1805).

ECR 985. Montuïri (1806).

ECR 986. Montuïri (1816-1832).

ECR 987. Montuïri (1824-1863).

ECR 1017. Capbreuacions del Real Patrimoni. Porreres (1812-1832).

ECR 1018. Porreres. Capbreuacions (1833-1834)

2.1.8. CONSELL DE MALLORCA (ACM). DEPARTAMENT D'OBRES PÚBLIQUES. CARRETERES.

Sense signatura. *Plan Nacional de Vías Provinciales. Catálogo de las carreteras existentes en la provincia a cargo de Algaida (1973).*

Sense signatura. *Plan Nacional de Vías Provinciales. Catálogo de las carreteras existentes en la provincia a cargo de Montuiri (1973).*

2.1.9. CONSELL DE MALLORCA (ACM). DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT.

Registre general d'entrada

Registre d'entrada núm. 9905. Sol·licitud d'informes camins Son Valls i dels Poassos (2004).

2.1.10. ARCHIVO HISTÓRICO MILITAR DE MADRID (AHM).

Signatura 1-3-4-12. *Defensa de Mallorca. 1868.*

2.1.11. INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL.

Sense signatura. *Instituto Geográfico y Catastral. Trabajos topográficos. Actas de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Algaida y Montuiri (1954).*

Sense signatura. *Instituto Geográfico y Catastral. Trabajos topográficos. Actas de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de Montuiri y Porreras (1954).*

Sense signatura. *Instituto Geográfico y Catastral. Trabajos topográficos. Actas de la operación practicada para reconocer la línea de término y señalar los mojones comunes a los términos de San Juan y Montuiri (1954).*

2.1.12. ANNEX. PLAN NACIONAL DE VÍAS PROVINCIALES.

El decret 1541/1972, de la Presidència de Govern, de 15 de juny, pel qual s'aprovava el text refòs de la Ley del Plan de Desarrollo Económico y Social, va posar en marxa el *Plan Nacional de Vías Provinciales*. El 3 de novembre de 1972, mitjançant una ordre publicada en el *Boletín Oficial del Estado* nº 264, es procedia a la creació de la Comissió per a l'elaboració de l'esmentat Pla, que en el plaç màxim de dos anys havia d'estar acabat.

Per dur a terme els estudis en el seu respectiu àmbit territorial, es constituïa en cada Comissió Provincial de Serveis Tècnics un grup de treball, presidit pel Cap Provincial de Carreteres i integrat per representants de les Diputacions Provincials, del Ministeri d'Agricultura i dels demés Organismes que exercien atribucions sobre les vies afectades pel Pla.

El Grup de Treball de Balears, a principis de 1973, va fer arribar una comunicació a tots els ajuntaments de la província, comunicació que passam a transcriure:

"Con el fin de elaborar el Plan Nacional de Vías Provinciales, cuyo objetivo es determinar los caminos que han de integrar la futura Red Viaria a cargo de las Diputaciones, se ha creado por Orden de la Presidencia de Gobierno de 2 de noviembre de 1972 la Comisión para la elaboración del Plan Nacional de Vías Provinciales. Con este mismo

objeto, y en el seno de la Comisión Provincial de Servicios Técnicos de Baleares, se acaba de constituir el Grupo de Trabajo de Baleares, integrado por el Jefe Provincial de Carreteras que suscribe, en calidad de Presidente, por D. Andrés Parietti Lliteras en representación de la Excma. Diputación Provincial y por D. Mateo Castelló en representación de la Delegación Provincial del Ministerio de Agricultura.

No es necesario recalcar la importancia que esta futura Red Provincial puede tener para ese Ayuntamiento, y la conveniencia de que los estudios que han de conducir a su determinación se hagan con el máximo interés. Por ello me permito rogarle su valiosa colaboración desde la primera etapa del Plan, que tiene por objeto la catalogación de todos los caminos de uso permanente y servicio público existentes en la Provincia.

Con el fin de recopilar todos los datos precisos y poder llegar a formar el Catálogo Provincial, le ruego encarecidamente que disponga lo preciso para que, de acuerdo con las Instrucciones que se adjuntan, se proceda a rellenar el cuadro y mapa que se acompañan, reflejando en ellos todos los caminos dependientes de ese Ayuntamiento y que cumplan con las condiciones exigidas en las referidas Instrucciones.

Para que el Catálogo sea lo más completo posible, y para facilitar la labor del Grupo provincial de Trabajo, le agradecería que al final de la relación de caminos municipales, y bajo el epígrafe "Otros Caminos", se indicaran todos los caminos existentes en ese término municipal y que no pertenezcan al Estado, a la Provincia ni al Municipio, pero que, cumpliendo las condiciones de las adjuntas instrucciones, sean de uso permanente y servicio público. Es el caso, por ejemplo, de caminos de acceso a instalaciones industriales, santuarios, sanatorios, miradores, etc.

Por "uso permanente y servicio público" se entiende que el camino sea normalmente practicable en cualquier época del año y que no sea utilizado exclusivamente por la propiedad privada. Se excluyen las vías que, por su función puramente local, respondan al concepto de calle.

Se ruega la remisión de un ejemplar del cuadro y mapa, debidamente cumplimentados, a la Jefatura Provincial de Carreteras, como sede del Grupo de Trabajo de Baleares, antes del próximo día 28 de febrero.

Palma, 30 de enero de 1973
El Presidente del Grupo de Trabajo.

Instrucciones para la Catalogación de las Vías.

1- Características que como mínimo deben reunir las carreteras y caminos que deben ser incluidos en los estados cuyo modelo se remite.

1.1. Plataforma de anchura igual o superior a (3) tres metros. Se entiende por plataforma la anchura total correspondiente a calzada más arcones, en su caso.

1.2. Uso permanente y servicio público.

1.3. Que posean obras de fábrica para salvar los accidentes geográficos del terreno por donde se desarrollan.

2- Caminos que deben incluirse en las relaciones de acuerdo con su situación administrativa.

Solamente deben ser incluídas aquellas carreteras o caminos que en 31 de diciembre de 1972 se encuentren en alguna de las situaciones siguientes:

2.1. Carreteras o caminos construidos, que formen parte de las redes en explotación de los distintos Organismos.

2.2. Carreteras o caminos en construcción.

2.3. Carreteras o caminos de posible construcción que tengan su correspondiente proyecto aprobado.

Documentación a cumplimentar por cada Organismo afectado.

3.1. Hoja de catálogo.

Cada Organismo cumplimentará el modelo de relación de carreteras y caminos que se adjunta de acuerdo con las siguientes normas:

- (1) Se pondrá el nombre del Organismo a cuyo cargo estén las carreteras o caminos que se relacionen.
- (2) En esta casilla, cada Organismo relacionará sus carreteras o caminos a partir del número 1. Este número de orden deberá coincidir con el que se señale en el plano correspondiente.
- (3) Se pondrá la clave, abreviatura o sigla de la carretera o camino, si la tuviera.
- (4) Se escribirá el nombre completo oficial, en su caso, de la carretera o camino de que se trate.
- (5) En las casillas marcadas "P.K." se indicarán los P.K. de la carretera o caminos que se esté relacionando, que constituyan el origen y final del tramo de que se trata. En las casillas marcadas "Localización" se indicarán los datos que identifiquen lo más claramente posible el origen y el final del tramo. Por ejemplo: Localidad de; P.K. en la C. C; Plaza Mayor de; etc.
- (6) Se indicará la totalidad de los kilómetros del tramo. Los datos se expresarán con una cifra decimal.
- (7) Se escribirá en la 1ª casilla el ancho de la explanación y en la 2ª la de su calzada afirmada, si la tuviera. Los datos se expresarán con una cifra decimal. Las cantidades que se indiquen reflejarán las de mayor predominio en el tramo. En la casilla "Observaciones" podrá aclararse más, si se estima oportuno, este dato, por ejemplo: indicando las diferentes anchuras que tiene el tramo y las longitudes que corresponden a cada una de ellas. Se entiende por explanación el espacio comprendido entre bordes exteriores de desmonte o terraplén, o entre bordes exteriores de cunetas si no existieran aquellos. Se entiende por calzada la parte de la Carretera destinada a la circulación de vehículos.
- (8) En esta casilla se pondrán las clases del afirmado de la calzada, si lo tuviera, con arreglo a las siguientes claves:

R- Rígido
M- Macadam
B- Riego bituminoso
A- Aglomerado
TE- Tierra estabilizada
X- Terreno natural

- (9) En esta casilla se pondrán todas aquellas características especiales que pueda tener la carretera o camino para su más completa identificación: En cada relación se totalizará el número de kms.

3.2. Cartografía

Acompañando a cada relación se adjuntará un plano a escala 1: 250.000 desarrollando en papel de tamaño UNE A.1. siempre que los datos que en el mismo se reflejan puedan ser identificables.

Aquellos Organismos que lo necesiten para su fácil identificación, podrán usar las escalas de 1:100.000 y 1:25.000, pero su tamaño será en hoja del mismo formato UNE A.1. con objeto de obtener una uniformidad de todos ellos a efectos de su archivo y manejo.

Cuando se utilicen planos a estas escalas, se acompañará un plano general a escala 1:250.000 en el que se localicen las zonas detalladas.

4.- Plazos

Dado que la Comisión Provincial de Servicios Técnicos de Baleares debe elevar al Comité Técnico Nacional de Vías Provinciales la recopilación de todo el Catálogo provincial antes del 31 de marzo próximo, los Organismos afectados deben cumplimentar lo interesado antes del 28 de febrero próximo.

5.- Para la aclaración de cualquier duda que se presente se puede establecer contacto con el Grupo de Trabajo constituido en el seno de la Comisión Provincial de Servicios Técnicos.

Palma, Enero 1973

Fonts:

- Arxiu General del Consell Insular de Mallorca.
 - Sig. XI- 86/3. Pla Nacional de Vies Provincials (1972-1974).
 - Sig. XI- 76. Pla Nacional de Vies Provincials (1974).
- Arxiu del Consell de Mallorca. Vies i Obres. *Plan Nacional de Vías Provinciales. Catálogo de las carreteras o caminos existentes en la provincia a cargo del Ayuntamiento de Montuïri (1973).*

2.1.13. ANNEX. PETICIONS D'ALINEACIONS DE CAMINS.

El *Reglamento para la ejecución del decreto de 7 de Abril de 1848 sobre construcción, conservación y mejora de los caminos vecinales* establecía el següent:

Art. 196. Las peticiones de licencias para construir o reedificar en las expresadas fajas de terreno a ambos lados del camino, se dirigirán al alcalde del pueblo respectivo, expresando el paraje, calidad y destino del edificio ú obra que se trata de ejecutar.

Art. 197. Los alcaldes podrán conceder las licencias de que trata el artículo anterior, sin perjudicar al camino, y oyendo, siempre que fuera posible, el dictamen de un ingeniero, arquitecto ó maestro de obras.

Los interesados estarán obligados á presentar el plano de la obra proyectada, si se creyese conveniente por el encargo de informar al alcalde.

Art. 198 A los que sin la licencia expresada ejecutasen cualquier obra dentro de las 30 varas de uno y otro lado del camino, ó se apartaren de la alineación marcada ó no observaren las condiciones con que se les hubiere concedido la licencia, les obligará el alcalde á la demolición de la obra, caso de perjudicar á las de la carretera, sus paseos, cunetas y arbolados.

Art. 199. Cuando se susciten contestaciones con motivo de la alineación y condiciones marcadas por el alcalde para la construcción de un edificio, se suspenderá todo procedimiento y se remitirá el expediente al Jefe político de la provincia, que le dará el curso conveniente para su resolución.”

Per altra banda la *Ley Orgánica Municipal* de 4 d'octubre de 1877 també establia el següent:

“Art. 72. Es de la exclusiva competencia de los Ayuntamientos el gobierno y dirección de los intereses peculiares de los pueblos con arreglo al núm. 1º del art. 84 de la Constitución, y en particular cuanto tenga relación con los objetos siguientes:

1º Establecimiento y creación de servicios municipales referentes al arreglo y ornato de la vía pública, comodidad é higiene del vecindario, fomento de sus intereses materiales y morales y seguridad de las personas y propiedad, a saber:

1. Apertura y alineación de calles y plazas y de toda clase de vías de comunicación.

(...)”

2.2. BIBLIOGRÀFIQUES

AADD. Guia del Pla de Mallorca. Palma: Consell Insular de Mallorca, 1994.

AA. DD. (2001). Guia dels pobles de Mallorca, núm. 27. Montuïri. Última hora i Balears. Gràfiques Garcia, Inca. Consell de Mallorca.

ARBONA I MIRALLES, Onofre. Mig segle d'història: 1951 – 2000: efemèrides en el decórrer de Bona Pau. Montuïri: Bona Pau, 2001.

BAUÇÀ ADROVER, Cosme. *Notes històriques de Montuïri...del meu arxiu*. Montuïri: Revista Bona Pau, 2006.

BONA PAU, núm. 659 (gener 2008). "Son Moià, una finca ben conreada". Montuïri: 2008.

D'HABSBURG-LORENA, LLUÍS SALVADOR. *Les Balears descrites per la paraula i la imatge*. Traduït de 1884. Inca: Gráficas García, 1999-2003.

EL DIA DEL MUNDO. *Rutas naturales de las Islas Baleares*. Palma: Govern Balear. Conselleria d'Agricultura i Pesca, 1994.

FIOL, Guillem; MAS, Guillem; AMENGUAL, Bartomeu. *Montuïri. Imatges d'ahir*. Palma: Miquel Font, 2000.

FONT i MARTORELL, G. *Cincuenta excursiones a pie por la isla de Mallorca*. Palma: Fomento del Turismo de Mallorca, 1964.

GRAN ENCICLOPÈDIA DE MALLORCA. *Gran Enciclopèdia de Mallorca*. Inca, Mallorca: Promomallorca Edicions, S.L, 1991-1998.

Jornades d'estudis locals. *3 jornades d'estudis locals*. Mancomunitat del Pla de Mallorca: Lloret de Vistalegre, 27-28 març 1998. [Binissalem : Di7], 1999.

MAS, J.; BENNÀSSAR, P. & BELTRÁN, R. R. *Rutas naturales de las islas Baleares*. Govern Balear. Conselleria d'agricultura i pesca. El Dia del Mundo, 1994.

MAS ANDREU, Catalina [et al.]. *Montuïri*. Palma : Hora Nova, 2001.

MAS I MIRALLES, Guillem. "Les Obres Públiques al segle XIX (i III). Remodelació d'alguns camins veïnals. A *Bona Pau*, núm. 443 (gener 1990), pàg. 2.

MAS I MIRALLES, Guillem. "Montuïri: notícies sobre la desamortització de Mendizábal". A *3 jornades d'estudis locals*. Mancomunitat del Pla de Mallorca: Lloret de Vistalegre, 27-28 març 1998. [Binissalem : Di7], 1999.

MASCARÓ PASARIUS, J. *30 excursiones en coche por Mallorca*. Palma: Gràfiques Miramar, 1974.

MIRALLES, Boro; TORTOSA, Paco. *Les Illes Balears : ecoguia de rutes cicloturístiques*. Col·lectiu paleta d'ocres. Palma : Sa Nostra, 1998.

MIRALLES, B. & TORTOSA, P. *Rutes de cicloturisme de les illes Balears*. El Dia del Mundo. Bartar & Associats, 2000.

MIRALLES I MONTSERRAT, Joan. *Un poble, un temps*. Palma: J. Mascaró Pasarius, 1973.

NICOLAU, Sion. "El camí de Son Fornés torna a ser transitable". A *Bona Pau* núm. 670 (desembre 2008).

NICOLAU, Sion. "Els nostres camins". A *Bona Pau* núm. 685 (març 2010). Pàg. 21.

PEÑA, P. A. *Guía de las Baleares*. Palma: Edicions Cort, 1891. Edició en facsímil.

ROSSELLÓ VAQUER, Ramon. *Montuïri abans i després de 1300*. [s.l.: R. Rosselló], 1998.

SERVERA i SITJAR , Lluís. *Montuïri tira-tira. Petita memòria dels itineraris*. Montuïri: Bona Pau, 2010.

ULTIMA HORA (11 de setembre 1998). Notícia sobre el tancament del camí de Son Company.

ULTIMA HORA (30 d'abril 1999). Notícia sobre el tancament del camí de Son Canals.

2.3. CARTOGRÀFIQUES

- DESPUIG, Antoni (1785). *Mapa de la Ysla de Mallorca*.
- *Carta de la Ysla de Mallorca*. (1893-1894). Escala 1/50.000.
- *Mapa Militar de España formado por el Cuerpo del Estado Mayor del Ejército* (1913-1921). Escala 1/100.000.
- DIRECCIÓN GENERAL DEL INSTITUTO GEOGRÁFICO Y CATASTRAL (1955). *Término municipal de Montuiri. Bosquejo planimétrico* Escala 1/25.000.
- MASCARÓ PASARIUS, Josep (1958). *Mapa General de Mallorca*. Escala 1/31.250.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1959). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/25.000.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1965). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/50.000.
- *Plànol de Carreteras o caminos existentes en la provincia a cargo del Ayuntamiento de Montuiri (Plan Nacional de Vías Provinciales, 1973)*. Escala 1/25.000.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1980). *Mapa Militar de España*. Escala 1/200.000.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1984). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/100.000.
- INSTITUTO GEOGRÁFICO NACIONAL (1985). *Mapa Topográfico Nacional de España*. Escala 1/25.000.
- SERVICIO CARTOGRÁFICO DEL EJÉRCITO (1988). *Cartografía Militar de España*. Escala 1/50.000.
- CONSELLERIA D'OBRES PÚBLIQUES I ORDENACIÓ DEL TERRITORI, COPOT. (1994). *Mapa Topogràfic Balear*. Escala 1/5.000.
- CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I MOBILITAT. (2006). *Mapa Topogràfic Balear*. Escala 1/5.000.
- CENTRO DE GESTION CATASTRAL Y COOPERACIÓN TRIBUTARIA (2010). *Montuiri*. Escala 1/5.000.

3. CATÀLEG

3.1. RELACIO DE CAMINS INVENTARIATS

- (1) CAMÍ DE PORRERES A CIUTAT / CAMÍ DE PORRERES / CAMÍ VELL DE PORRERES
- (2) CAMÍ DE PORRERES / CAMÍ D'ALCORAIA / CAMÍ DE SON RIPOLL / CAMÍ DE SA COVA / CAMÍ VELL DE MONTUÏRI A PORRERES
- (3) CAMÍ D'ALCORAIA (A) / CAMÍ DE SON RIBES / CAMÍ DE SON MUT
- (4) CAMÍ DE NA REPIC / CAMÍ DES PONT TAMARELL
- (5) CAMÍ DE SON BASCÓS
- (6) CAMÍ DE SON RUBÍ / CAMÍ DES SON RUBÍNS
- (7) CAMÍ DE SON MAÇANET (B)
- (8) CAMÍ DE SON RUBÍ GRAN
- (9) CAMÍ DE SON MIRÓ (F)
- (10) CAMÍ DE SON MIRÓ (A)
- (11) CAMÍ DE SON COLLELL / CAMÍ DE NA PELADA / CAMÍ DE SES PELADES
- (12) CAMÍ DE SON MIRÓ (B) / CAMÍ DE LA PLETA DE SON MIRÓ
- (13) CAMÍ DE SON MIRÓ (C)
- (14) CAMÍ DE SON MIRÓ (D)
- (15) CAMÍ DE SON MIRÓ (E)
- (16) CAMÍ DE CAN POLIT
- (17) CAMÍ DE MIANES
- (18) CAMÍ D'ESTABLIDORS DE MIANES
- (19) CAMÍ DE SA FONT BOSSETA
- (20) CAMÍ DE SON CASTANYER
- (21) CAMÍ DE SON BAGES
- (22) CAMÍ PELUT / CAMÍ DES CEMENTERI
- (23) CAMÍ DE S'AVENC (A)
- (24) CAMÍ DE SA TORRE (A) / CAMÍ DE SON BARCELÓ
- (25) CAMÍ VELL DEL PUIG DE SANT MIQUEL / CAMÍ DE SES ROTES
- (26) CAMÍ DEL PUIG DE SANT MIQUEL
- (27) CAMÍ DE SES ROTES (B)
- (28) CAMÍ DE SES ROTES (C) / CAMÍ DE CAN NIU
- (29) CAMÍ DE SON VAQUER (A) / CAMÍ DES RAFAL AIXAT
- (30) CAMÍ DES MOLÍ D'EN GOSPET / CAMÍ DES PES DES PORCS
- (31) CAMÍ DE S'AMARADOR
- (32) CAMÍ DE SON GUERRER

- (33) CAMÍ DE SA COMUNA / CAMÍ DE SON BOIVÀS / CAMÍ DE SON PICORNELL
- (34) CAMÍ DE SON MENERA- SON PASTOR
- (35) CAMÍ DE SES MALLOLES
- (36) CAMÍ DES RAFAL (A)
- (37) CAMÍ DES RAFAL (B)
- (38) CAMÍ DE SON COMPANYY
- (39) CAMÍ DE SON PICORNELL (A)
- (40) CAMÍ DE SON MENERA (A)
- (41) CAMÍ DES QUARTER / CAMÍ DE SA CORONA
- (42) CAMÍ DE SON OMS
- (43) CAMÍ DE SON MARIMON
- (44) CAMÍ DE SON MAÇANET (A)
- (45) CAMÍ DE SON CANALS / CAMÍ DE CAN CARRIÓ
- (46) CAMÍ DES FIGUERAL (B)
- (47) CAMÍ DE CAN MORENO
- (48) CAMÍ DES CASTELLOTS
- (49) CAMÍ DES PUJOL AL RAFAL
- (50) CAMÍ DE SA CASA NOVA
- (51) CAMÍ DE SES ROTES (A)
- (52) CAMÍ DE SON MALLOL / CAMÍ DE SON VENRELL
- (53) CAMÍ DE SON MONJO
- (54) CAMÍ DE SON MAÇANET (C) / CAMÍ DES SAIG
- (55) CAMÍ DE SES COVES / CAMÍ DE SON POCOVÍ / CAMÍ DE S'ALMUDAINA / CAMÍ DE SINEU
- (56) CAMÍ DES POU GUERRER
- (57) CAMÍ DE SON PEROT MENERA
- (58) CAMÍ DE SA COOPERATIVA / CAMÍ DES TORRENT
- (59) CAMÍ DES POU D'EN TRILLES / CAMÍ DE SA COOPERATIVA
- (60) CAMÍ A SON MOIO
- (61) CAMÍ DES FIGUERAL (A)
- (62) CAMÍ A CAN CALAFOC
- (63) CAMÍ DE CAN CANALL / CAMÍ DE S'AVENC
- (64) CAMÍ DE SA TORRE (C)
- (65) CAMÍ DE SON PICORNELL (B)
- (66) CAMÍ DE CAN QUELET
- (67) CAMÍ DE CAN SOCIES A SON BRONDO

- (68) CAMÍ 68
- (69) CAMÍ DE CAN FLORIT
- (70) CAMÍ DE SON MIRÓ (G)
- (71) CAMÍ DE SO NA MOIANA
- (72) CAMÍ DES MOLINAR
- (73) CAMÍ DE SA TORRE (B)
- (74) CAMÍ DE SON MENERA (B)
- (75) CAMÍ DE SA SORT NOVA
- (76) CAMÍ DE S'AVENC (B)
- (77) CAMI 77
- (78) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON MUT (A)
- (79) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON MUT (B)
- (80) CAMÍ AS BETLEMS
- (81) CAMÍ D'ALCORAIA (B)
- (82) CAMÍ DE SA PLETA DE SON CASTANYER
- (83) CAMÍ A CAN MEMEC
- (84) CAMÍ DE CAN GARRIT
- (85) CAMÍ DEL POU DE SA CASA NOVA AS FIGUERAL
- (86) TRAVESSIA DEL CAMÍ DE S'AMARADOR
- (87) CAMÍ A CAN PARRÍ
- (88) CAMÍ D'ESTABLITS DE SES DONADES
- (89) CAMÍ DE CAS CURRO A LA CASETA D'EN PUNTA
- (90) CAMÍ A CAN CAVALLER
- (91) CAMÍ 91
- (92) CAMÍ DE SABOR
- (93) CAMÍ DES BORRALLONS
- (94) CAMÍ DE SON VAQUER (B)
- (95) CAMÍ DE CASTELLITX
- (96) CAMÍ DE SA MAIMONA
- (97) CAMÍ 97
- (98) CAMÍ 98

3.2. RELACIÓ DE CAMINS DOCUMENTATS

- (1) CAMÍ DE PORRERES A CIUTAT / CAMÍ DE PORRERES / CAMÍ VELL DE PORRERES
- (2) CAMÍ DE PORRERES / CAMÍ D'ALCORAIA / CAMÍ DE SON RIPOLL / CAMÍ DE SA COVA / CAMÍ VELL DE MONTUÏRI A PORRERES
- (3) CAMÍ D'ALCORAIA (A) / CAMÍ DE SON RIBES / CAMÍ DE SON MUT
- (4) CAMÍ DE NA REPIC / CAMÍ DES PONT TAMARELL
- (5) CAMÍ DE SON BASCÓS
- (6) CAMÍ DE SON RUBÍ / CAMÍ DES SON RUBÍNS
- (7) CAMÍ DE SON MAÇANET (B)
- (8) CAMÍ DE SON RUBÍ GRAN
- (9) CAMÍ DE SON MIRÓ (F)
- (10) CAMÍ DE SON MIRÓ (A)
- (11) CAMÍ DE SON COLLELL / CAMÍ DE NA PELADA / CAMÍ DE SES PELADES
- (12) CAMÍ DE SON MIRÓ (B) / CAMÍ DE LA PLETA DE SON MIRÓ
- (13) CAMÍ DE SON MIRÓ (C)
- (14) CAMÍ DE SON MIRÓ (D)
- (15) CAMÍ DE SON MIRÓ (E)
- (16) CAMÍ DE CAN POLIT
- (17) CAMÍ DE MIANES
- (18) CAMÍ D'ESTABLIDORS DE MIANES
- (19) CAMÍ DE SA FONT BOSSETA
- (20) CAMÍ DE SON CASTANYER
- (21) CAMÍ DE SON BAGES
- (22) CAMÍ PELUT / CAMÍ DES CEMENTERI
- (23) CAMÍ DE S'AVENC (A)
- (24) CAMÍ DE SA TORRE (A) / CAMÍ DE SON BARCELÓ
- (25) CAMÍ VELL DEL PUIG DE SANT MIQUEL / CAMÍ DE SES ROTES
- (26) CAMÍ DEL PUIG DE SANT MIQUEL
- (27) CAMÍ DE SES ROTES (B)
- (28) CAMÍ DE SES ROTES (C) / CAMÍ DE CAN NIU
- (29) CAMÍ DE SON VAQUER (A) / CAMÍ DES RAFAL AIXAT
- (30) CAMÍ DES MOLÍ D'EN GOSPET / CAMÍ DES PES DES PORCS
- (31) CAMÍ DE S'AMARADOR
- (32) CAMÍ DE SON GUERRER
- (33) CAMÍ DE SA COMUNA / CAMÍ DE SON BOIVÀS / CAMÍ DE SON PICORNELL

- (34) CAMÍ DE SON MENERA- SON PASTOR
- (35) CAMÍ DE SES MALLOLES
- (36) CAMÍ DES RAFAL (A)
- (37) CAMÍ DES RAFAL (B)
- (38) CAMÍ DE SON COMPANYY
- (39) CAMÍ DE SON PICORNELL (A)
- (40) CAMÍ DE SON MENERA (A)
- (41) CAMÍ DES QUARTER / CAMÍ DE SA CORONA
- (42) CAMÍ DE SON OMS
- (43) CAMÍ DE SON MARIMON
- (44) CAMÍ DE SON MAÇANET (A)
- (45) CAMÍ DE SON CANALS / CAMÍ DE CAN CARRIÓ
- (46) CAMÍ DES FIGUERAL (B)
- (47) CAMÍ DE CAN MORENO
- (48) CAMÍ DES CASTELLOTS
- (49) CAMÍ DES PUJOL AL RAFAL
- (50) CAMÍ DE SA CASA NOVA
- (51) CAMÍ DE SES ROTES (A)
- (52) CAMÍ DE SON MALLOL / CAMÍ DE SON VENRELL
- (53) CAMÍ DE SON MONJO
- (54) CAMÍ DE SON MAÇANET (C) / CAMÍ DES SAIG
- (55) CAMÍ DE SES COVES / CAMÍ DE SON POCOVÍ / CAMÍ DE S'ALMUDAINA / CAMÍ DE SINEU
- (56) CAMÍ DES POU GUERRER
- (57) CAMÍ DE SON PEROT MENERA
- (58) CAMÍ DE SA COOPERATIVA / CAMÍ DES TORRENT
- (59) CAMÍ DES POU D'EN TRILLES / CAMÍ DE SA COOPERATIVA
- (60) CAMÍ A SON MOIO
- (61) CAMÍ DES FIGUERAL (A)
- (62) CAMÍ A CAN CALAFOC
- (63) CAMÍ DE CAN CANALL / CAMÍ DE S'AVENC
- (64) CAMÍ DE SA TORRE (C)
- (65) CAMÍ DE SON PICORNELL (B)
- (66) CAMÍ DE CAN QUELET
- (69) CAMÍ DE CAN FLORIT
- (70) CAMÍ DE SON MIRÓ (G)
- (71) CAMÍ DE SO NA MOIANA

- (72) CAMÍ DES MOLINAR
- (73) CAMÍ DE SA TORRE (B)
- (74) CAMÍ DE SON MENERA (B)
- (75) CAMÍ DE SA SORT NOVA
- (76) CAMÍ DE S'AVENC (B)
- (77) CAMI 77
- (78) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON MUT (A)
- (79) CAMÍ D'ESTABLITS DE SON MUT (B)
- (80) CAMÍ AS BETLEMS
- (81) CAMÍ D'ALCORAIA (B)
- (82) CAMÍ DE SA PLETA DE SON CASTANYER
- (83) CAMÍ A CAN MEMEC
- (84) CAMÍ DE CAN GARRIT
- (85) CAMÍ DEL POU DE SA CASA NOVA AS FIGUERAL
- (86) TRAVESSIA DEL CAMÍ DE S'AMARADOR
- (87) CAMÍ A CAN PARRÍ
- (88) CAMÍ D'ESTABLITS DE SES DONADES
- (89) CAMÍ DE CAS CURRO A LA CASETA D'EN PUNTA
- (90) CAMÍ A CAN CAVALLER
- (91) CAMÍ 91
- (92) CAMÍ DE SABOR
- (93) CAMÍ DES BORRALLONS
- (94) CAMÍ DE SON VAQUER (B)
- (95) CAMÍ DE CASTELLITX
- (96) CAMÍ DE SA MAIMONA
- (97) CAMÍ 97
- (98) CAMÍ 98

3.3. RELACIÓ DE CAMINS AMB INTERÈS CONSTRUCTIU

- (25) CAMÍ VELL DEL PUIG DE SANT MIQUEL / CAMÍ DE SES ROTES
- (67) CAMÍ DE CAN SOCIES A SON BRONDO

3.4. RELACIÓ DE CAMINS AMB INTERÈS EXCURSIONISTA

- (1) CAMÍ DE PORRERES A CIUTAT / CAMÍ DE PORRERES / CAMÍ VELL DE PORRERES
- (2) CAMÍ DE PORRERES / CAMÍ D'ALCORAIA / CAMÍ DE SON RIPOLL / CAMÍ DE SA COVA / CAMÍ VELL DE MONTUÏRI A PORRERES
- (3) CAMÍ D'ALCORAIA (A) / CAMÍ DE SON RIBES / CAMÍ DE SON MUT
- (5) CAMÍ DE SON BASCÓS
- (9) CAMÍ DE SON MIRÓ (F)
- (15) CAMÍ DE SON MIRÓ (E)
- (18) CAMÍ D'ESTABLIDORS DE MIANES
- (20) CAMÍ DE SON CASTANYER
- (21) CAMÍ DE SON BAGES
- (23) CAMÍ DE S'AVENC (A)
- (24) CAMÍ DE SA TORRE (A) / CAMÍ DE SON BARCELÓ
- (25) CAMÍ VELL DEL PUIG DE SANT MIQUEL / CAMÍ DE SES ROTES
- (26) CAMÍ DEL PUIG DE SANT MIQUEL
- (27) CAMÍ DE SES ROTES (B)
- (29) CAMÍ DE SON VAQUER (A) / CAMÍ DES RAFAL AIXAT
- (32) CAMÍ DE SON GUERRER
- (38) CAMÍ DE SON COMPANYY
- (44) CAMÍ DE SON MAÇANET (A)
- (51) CAMÍ DE SES ROTES (A)
- (54) CAMÍ DE SON MAÇANET (C) / CAMÍ DES SAIG
- (67) CAMÍ DE CAN SOCIES A SON BRONDO
- (68) CAMÍ 68
- (69) CAMÍ DE CAN FLORIT
- (70) CAMÍ DE SON MIRÓ (G)
- (72) CAMÍ DES MOLINAR
- (75) CAMÍ DE SA SORT NOVA
- (76) CAMÍ DE S'AVENC (B)
- (81) CAMÍ D'ALCORAIA (B)
- (85) CAMÍ DEL POU DE SA CASA NOVA AS FIGUERAR

3.5. FITXES DELS CAMINS INVENTARIATS